

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม
ของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้เขียน

นางสาวอังคณา อีรนพไพบูลย์

ปริญญา

บัญชีมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ชูศรี เที้ยศิริเพชร ประธานกรรมการ
อาจารย์โสมสินี บาลโสภณ กรรมการ

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เป็นการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของ บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและระดับของการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ตลอดจนแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม วิธีการศึกษาทำโดยการเก็บข้อมูลจากงบการเงินและรายงานประจำปีของกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปีพ.ศ.2546 จำนวน 14 บริษัท และในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 17 บริษัท โดยศึกษารายละเอียดทุกหน้า ทุกบรรทัดที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม จากนั้นทำการจัดบันทึกข้อมูลดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบ สำหรับการศึกษาระเบียงแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน และส่วนที่สองศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี โดยสำหรับการศึกษาในรายงานประจำปีนั้นจะใช้หน่วยของสาระเป็นจำนวนบรรทัดในการเจนนับ

จากการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรในงบการเงินและรายงานประจำปี 2546 และปี 2547 พบว่า บริษัทโดยส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมควบคู่กัน คิดเป็นค่าเฉลี่ยทั้งสองปีร้อยละ 73.95 และประเด็นการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมโดยส่วนใหญ่มีจำนวนบริษัทให้

ความสำคัญและเปิดเผยในปี 2547 เพิ่มขึ้นจากปี 2546 ส่วนระดับหรือขนาดการเปิดเผยในปี 2547 ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับพลังงาน ทรัพยากรบุคคลและชุมชน นอกจากนี้ยังพบว่า ประเด็นการเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมที่แสดงในรายงานประจำปีนั้น แสดงข้อความที่ช่วยสร้างภาพพจน์ในเชิงบวกให้กับบริษัท

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน พบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเปิดเผยมากนัก โดยมีการเปิดเผยต้นทุน ค่าใช้จ่าย และสินทรัพย์สำหรับสิ่งแวดล้อม คิดเป็นค่าเฉลี่ยทั้งสองปีร้อยละ 19.54 ด้านนี้สินสิ่งแวดล้อมเปิดเผยเฉลี่ยทั้งสองปีร้อยละ 61.56 และนโยบายทางการบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเปิดเผยเฉลี่ยทั้งสองปีร้อยละ 13.03

การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมีจำนวนบริษัทให้ความสำคัญในการเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยทั้งสองปีร้อยละ 61.56 ส่วนการตรวจติดตาม และประเมินสิ่งแวดล้อม มีระดับหรือขนาดในการเปิดเผยมากที่สุด เฉลี่ยทั้งสองปี 2.81 บรรทัด และบริษัทที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวมในรายงานประจำปีมากที่สุด คือ บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) เฉลี่ยทั้งสองปี 29 บรรทัด

การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีด้านสังคม พบว่า ความรับผิดชอบต่อทรัพยากรบุคคลมีจำนวนบริษัทให้ความสำคัญในการเปิดเผยมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ยทั้งสองปีร้อยละ 89.92 ส่วนความรับผิดชอบต่อชุมชน มีระดับหรือขนาดในการเปิดเผยมากที่สุด เฉลี่ยทั้งสองปี 20.88 บรรทัด และบริษัทที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมโดยรวมในรายงานประจำปีมากที่สุด คือ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เฉลี่ยทั้งสองปี 106.50 บรรทัด

นอกจากนี้ยังได้ศึกษาโดยแบ่งกลุ่มธุรกิจแยกตามลักษณะการประกอบกิจการเพื่อให้เห็นลักษณะการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่มได้แก่ (1) กลุ่มถ่านหิน (2) กลุ่มน้ำมัน เชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม (3) กลุ่มทรัพยากรน้ำ (4) กลุ่มพลังงานไฟฟ้า (5) กลุ่มเหมืองแร่ ซึ่งจากการศึกษาในงบการเงิน พบว่า กลุ่มธุรกิจเหมืองแร่มีการเปิดเผยมากที่สุด โดยมีการเปิดเผยทั้งหมดทุกบริษัททั้ง 2 ปี และจากการศึกษาในรายงานประจำปีนั้น พบว่า กลุ่มเหมืองแร่มีระดับการเปิดเผยด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด เฉลี่ยทั้งสองปี 11 บรรทัด เนื่องจากลักษณะของธุรกิจมักมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม บริษัทจึงแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีการติดตามและแก้ไขปัญหาให้กลับสู่ภาวะปกติ และพบว่ากลุ่มธุรกิจน้ำมันเชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม มีระดับการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมมากที่สุด เฉลี่ยทั้งสองปี 47.48 บรรทัด เนื่องจาก กลุ่มดังกล่าวมีการแข่งขันที่ค่อนข้างสูง และมีความเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยส่วนใหญ่ ดังนั้น ข้อมูลการเปิดเผยด้านสังคมจึงมักเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจ

Independent Study Title A Study of Environmental and Social Disclosures of Listed Companies in Resource Industry Group in The Stock Exchange of Thailand

Author Ms.Angkana Iranoppaiboon

Degree Master of Accounting

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Chusri Taesiriphet Chairperson

Lect. Chomsinee Bansong Member

Abstract

This independent study concerns the disclosure of environmental and social data of listed companies in resources industry group of The Stock Exchange of Thailand. The objective of the study is not only to find out the characteristics and level of data disclosure, both environmentally and socially, but also to research the practical methodology by which the data is revealed. The method of study is an analytical reading of financial statements and annual reports of the listed companies in resources industry group, 14 companies in the year 2003, and 17 companies in the year 2004. The reading is conducted carefully. Closed attention is given to every page and line in the reports that is related to the companies' disclosure of environmental and social data. Then, the relevant information is recorded for further analyzing and comparing. The study is divided into 2 parts. The first part is the study of the disclosure in financial statements and the second part is the study of disclosure of environmental and social data in annual reports. For the research in annual report, a number of lines in the report are used as content unit.

According to the study of the disclosure of environmental and social data of the companies in resources industry group in financial statements and annual reports in the year 2003 and 2004, it was found that the majority of the companies had revealed both environmental and social information to the public. The percentage of revelation is 73.95%. A number of companies that paid more attention to information revelation increased in the year 2004 from 2003. The level of revelation also tended to increased, especially, the information relating to energy, human

resource and community issue. Moreover, it was also found that the disclosure of environmental and social data helped improving the publicity of the companies.

As for the data revelation in the financial statements, it was found that most of the companies in resources industry group did not pay much attention to disclose data to the public. From the study, the two year average of environmental costs/expenses/assets disclosure is 19.54%, of environmental liabilities disclosure is 6.51%, of environmental accounting policies disclosure is 13.03%.

From the study of environmental disclosure in the annual reports, the study found that 61.56% of the companies were willing to reveal their environmental management. For the aspect of following up and environmental assessment, the level of revelation is the highest, averaging 2.81 lines. The Ratchaburi Electricity Generating Holding Public Company Limited was the most transparent, averaging 29 lines.

From the study of social disclosure in the annual reports, it was found that 89.92% of the studied companies paid more attention to the disclosure of human resources data. The level of revelation for the community responsibility data was the highest, averaging 20.88 lines. The most transparent company under this aspect was the PTT Public Company Limited., averaging 106.55 lines.

Moreover the study is conducted based on the nature of businesses in order to clearly depict the characteristics of data revelation in each sector. The companies under studies are separated into 5 sectors which are (1) The coal (2) The petroleum and gasoline (3) The water utility (4) The electricity plant (5) The mining. From the study of the companies' financial statements, it was found that the companies in the mining sector are the most transparent, every company in this sector revealed the data for both two years examined, and also have the highest level of environmental disclosure in the annual report, averaging 11 lines. The explanation is that the companies in this sector frequently caused the environmental impact to the societies; the data disclosure is the way to show their social responsibility to public in solving the environmental problem. In addition, the study found that the companies in the petroleum and gasoline sector have the highest level of data disclosure concerning social issue, averaging 47.78 lines. The explanation is that this sector is highest competitive, and has to deal with the public, therefore, their data disclosure is under the public scrutinize.